

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ**

**Αριθμός Γνωμοδότησης: 99 / 2020
ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ
(ΣΤ' ΤΜΗΜΑ)
Συνεδρίαση της 1^{ης} Ιουλίου 2020**

Σύνθεση:

Πρόεδρος: Γεώργιος Κανελλόπουλος, Αντιπρόεδρος ΝΣΚ

Μέλη: Ασημίνα Ροδοκάλη, Ευαγγελία Σκαλτσά, Ευσταθία Τσαούση, Χαράλαμπος Μπρισκόλας, Νικόλαος Καραγεώργης, Βασίλειος Κορκίζογλου, Μαρία Σπάσου, Αναστασία Ζαφειριάδου, Περικλής Αγγέλου, Νομικοί Σύμβουλοι του Κράτους.

Εισηγήτρια: Μαρία Σπάσου, Νομική Σύμβουλος του Κράτους.

Αριθμός ερωτήματος: Το έγγραφο με αριθμό πρωτοκόλλου 21807/Σ.5398/03.02.2020 της Γενικής Δ/σης Ελέγχων, Δ/σης Σχεδιασμού & Συντονισμού Ελέγχων, Τμήμα Υποστήριξης Ελέγχων ΕΦΚΑ, που υπογράφεται από τον Διοικητή του.

Περίληψη Ερωτήματος: Ερωτάται αν θα πρέπει να γίνει δεκτή η από 16.07.2019 γνωμοδότηση του Δικηγόρου Δ.Κ, ή θα πρέπει να εφαρμοσθεί αναλογικά η με αριθμ.212/2017 γνωμοδότηση του Ν.Σ.Κ, ειδικότερα δε, εάν θα πρέπει να διενεργηθεί επαναφορά της ασφάλισης σε όλους τους ασφαλισμένους, των οποίων η ασφάλιση ακυρώθηκε ως εικονική με την αριθμ.6611/08.11.2011 απόφαση του Δ/ντή του Β' Τ.Υ.Μ Αιτωλοακαρνανίας, ή θα πρέπει κατ' εφαρμογή της με αριθμ.212/2017 γνωμοδότησης του ΝΣΚ, να μην δεσμευθεί η διοίκηση από την αμετάκλητη

αθωωτική ποινική κρίση που αφορά μέρος ή το σύνολο των ασφαλισμένων της ως άνω διοικητικής πράξης.

Στο πιο πάνω ερώτημα το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Τμήμα ΣΤ') γνωμοδότησε ως εξής:

Ιστορικό.

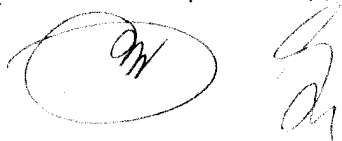
1. Στο ερώτημα, μεταξύ άλλων, παρατίθενται τα παρακάτω:

Σε συνέχεια του αριθμ. 4096/17.07.2019 εγγράφου του Β' Τοπικού Υποκαταστήματος Αιτωλοακαρνανίας (Τ.Υ.Μ), το οποίο διαβιβάσθηκε στην ερωτώσα υπηρεσία με το υπ' αριθμ. Δ.ΕΙΣΦ.Μ./706/1295499/25.10.2019 έγγραφο της Δ/σης Εισφορών Μισθωτών, τίθεται το ερώτημα για το οικοδομοτεχνικό έργο της Α.Β, Α.Μ.Ο.Ε: 9206605908.

« Συγκεκριμένα: Με την υπ' αριθμ. 6611/08.11.2011 Απόφαση του Δ/ντή του Β' Τ.Υ.Μ. Αιτωλοακαρνανίας, ακυρώθηκαν επτακόσιες επτά (707) ημέρες ασφάλισης για τριάντα ένα (31) ασφαλισμένους ως μη ανταποκρινόμενες σε πραγματική απασχόλησή τους για το διάστημα 08/2009 – 04/2010...»

Πιο συγκεκριμένα, ο ως άνω Δ/ντής, αφού έλαβε υπόψη του : 1) τις διατάξεις των άρθρων 14 παρ. 8 του Α/Ν 1846/51 « Περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων» και 119 του Κανονισμού Ασφαλίσεων ΙΚΑ (Κ.Α), 2) Τις διατάξεις του άρθρου 2 παρ. 1 του Α.Ν 1846/51, όπως τροποποιήθηκε από το άρθρο 2 παρ. 1 του Ν. 4476/65 και ισχύει σήμερα...,3) Την πινακίδα λογιστικής παρακολούθησης του οικοδομικού έργου «ΕΝΟΙΚΙΑΖΟΜΕΝΑ ΕΠΙΠΛΩΜΕΝΑ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑΤΑ ΜΕ ΠΙΣΙΝΕΣ», στην Αναβρυτή Ναυπακτίας, ιδιοκτησίας Α.Β...,5) Τους 454/22.7.09 και 282/11.10.11 επιτοπίους ελέγχους, 6) Την από 17.11.11 έκθεση ελέγχου της Υπηρεσίας, αναφέρει ότι:

« Επειδή βάσει του άρθρου 2 παρ. 1 του Α.Ν 1846/51 στην ασφάλιση του ΙΚΑ- ΕΤΑΜ υπάγονται υποχρεωτικά και αυτοδίκαια όλα τα πρόσωπα που παρέχουν κατά κύριο επάγγελμα εξαρτημένη εργασία ή υπηρεσία, έναντι

αμοιβής, Επειδή οι κατ' ελάχιστον απαιτούμενες ημέρες εργασίας για την κατασκευή του ως άνω οικοδομικού έργου σύμφωνα με τον πίνακα 1 του άρθρου 38 του Κ.Α του ΙΚΑ- ΕΤΑΜ ανέρχονται σε 745, Επειδή για το ως άνω οικοδομικό έργο, κατά το χρονικό διάστημα 1.5.07 έως 30.4.10, υποβλήθηκαν ΑΠΔ για 1868 ημέρες ασφάλισης, Επειδή από την Υπηρεσία διενεργήθηκαν οι 454/22.07.09 και 282/11.01.11 επιτόπιοι έλεγχοι κατά τους οποίους διαπιστώθηκε ότι είχαν εκτελεστεί ακριβώς οι ίδιες εργασίες, Επειδή κατά 282/11.10.11 επιτόπιο έλεγχο περίοικοι μας δήλωσαν ότι για δύο τουλάχιστον χρόνια καμία εργασία δεν έγινε στο ως άνω οικοδομικό έργο, Επειδή από τα προαναφερόμενα στοιχεία προκύπτει ότι καμία εργασία δεν εκτελέστηκε κατά το χρονικό διάστημα 1.8.2009 έως 30.4.2010, Επειδή για το χρονικό διάστημα 1.8.2009 έως 30.4.2010 υποβλήθηκαν ΑΠΔ για 707 ημέρες ασφάλισης για εργασίες τοιχοποιίας, χρωμάτων και λοιπών.

Επειδή από κανένα στοιχείο δεν προκύπτει ότι η ασφάλιση που χώρησε με τις Δ2824/09, Δ3541/09, Δ3647/09, Δ89/10, Δ330/10, Δ712/10, Δ737/10, Δ769/10, Δ849/10 και Δ1548/10 ΑΠΔ ανταποκρίνεται σε πραγματική απασχόληση...»

Μετά τα ανωτέρω, και σύμφωνα με το πιο πάνω έγγραφο του Δ/ντή Β' Τ.Υ.Μ Αιτωλοακαρνανίας, « ...η ασφάλιση που χώρησε με τις ως άνω ΑΠΔ, είναι εικονική, και κατά τεκμήριο έχει χωρήσει με δόλο, και με αποκλειστικό σκοπό την λήψη παροχών από το ΙΚΑ-ΕΤΑΜ ή άλλους φορείς χωρίς να το δικαιούνται οι ασφαλισμένοι» . Κατά συνέπεια, ο εν λόγω Δ/ντής ακύρωσε τις σχετικές ΑΠΔ.

«2. Με την αριθμ. 386/2015 Απόφαση του Τριμελούς Πλημμελειοδικείου Μεσολογγίου κηρύχθηκαν ένοχοι η εργοδότηρια, ο αρμόδιος μηχανικός και οι τριάντα ένας (31) ασφαλισμένοι στο έργο. Κατά της απόφασης αυτής άσκησαν έφεση ο αρμόδιος μηχανικός και οι δεκαοκτώ (18) εκ των ασφαλισμένων από τους οποίους είχαν ακυρωθεί τετρακόσιες δεκαεννέα (419) ημέρες ασφάλισης.

3. Με την αριθμ. 243/2016 Απόφασή του, το Τριμελές Εφετείο Πλημμελημάτων Δυτικής Στερεάς Ελλάδας κήρυξε αθώους τους

κατηγορούμενους κάνοντας δεκτή την απασχόλησή τους για «... όλο το χρονικό διάστημα των 707 ημερών ασφάλισης...»

4. Με το υπ' αριθμ. 4096/17.07.2019 έγγραφο του το Β' Τ.Υ.Μ Αιτωλοακαρνανίας ζητά απόψεις σχετικά με το αν θα πρέπει να επαναφέρει την ασφάλιση και για τους τριάντα ένα (31) ασφαλισμένους ή μόνο για τους δεκαοκτώ (18) που άσκησαν σχετική έφεση. Επί αυτού ζητήθηκε και γνωμοδότηση του συνεργαζόμενου με το Υποκατάστημα δικηγόρου, κ. Δ.Κ., ο οποίος εισηγείται την επαναφορά της ασφάλισης για όλους τους ασφαλισμένους.

Η ερωτώσα υπηρεσία στο έγγραφο του ερωτήματος αναφέρει ότι δεν προκύπτει η άσκηση ενδίκων μέσων κατά της υπ' αριθμ. 6611/08.11.2011 Απόφασης Δ/ντή του Β/Τ.Υ.Μ Αιτωλοακαρνανίας, ενώ από σχετική τηλεφωνική επικοινωνία με το αρμόδιο Υποκατάστημα, προέκυψε ότι ο εργοδότης δεν είχε προσφύγει σε ένδικα μέσα κατά της ανωτέρω απόφασης, ενώ οι ενστάσεις τριών (3) εκ των ασφαλισμένων απερρίφθησαν από την Τ.Δ.Ε.

5. Σύμφωνα με το αρ. 95, παρ. 5 του Συντάγματος, « η διοίκηση έχει υποχρέωση να συμμορφώνεται προς τις δικαστικές αποφάσεις». Το συγκεκριμένο άρθρο όμως αναφέρεται στις αρμοδιότητες του Συμβουλίου της Επικρατείας και των τακτικών δικαστηρίων.

6. Σύμφωνα με το αρ. 5 παρ. 2 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας, τα δικαστήρια «...Δεσμεύονται, επίσης, από τις αμετάκλητες καταδικαστικές αποφάσεις των ποινικών δικαστηρίων ως προς την ενοχή του δράστη, από τις αμετάκλητες αθωωτικές αποφάσεις, καθώς και από τα αμετάκλητα αποφαινόμενα να μην γίνει η κατηγορία βουλεύματα...».

7. Τέλος, σύμφωνα με την αριθμ. 212/2017 Γνωμοδότηση του ΝΣΚ, με την οποία εξετάσθηκε η δέσμευση της Διοίκησης από αμετάκλητες αθωωτικές αποφάσεις ποινικών δικαστηρίων στο πλαίσιο της διαδικασίας του άρθρου 14 του Ν.998/1979, «οι αμετάκλητες αθωωτικές αποφάσεις των ποινικών δικαστηρίων και τα αμετάκλητα αποφαινόμενα να μη γίνει κατηγορία βουλεύματα δεν δεσμεύουν τη Διοίκηση στο πλαίσιο της διαδικασίας του άρθρου 14 του Ν. 998/1979, μετά τη θέση σε ισχύ της διάταξης του αρ. 17 του Ν. 4446/2016 (22.12.2016), με την οποία τροποποιήθηκε το άρθρο 5

παρ.2 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας». Αναλυτικότερα, στο σκεπτικό της ανωτέρω γνωμοδότησης αναφέρεται ότι « η άνω διάταξη δεν καταλαμβάνει κατά καμία έννοια τη Διοίκηση για την οποία δεν υπάρχει αντίστοιχο νομικό πλαίσιο. Εξάλλου, δεν δύναται να εφαρμοστεί αυτή κατ' αναλογία στη Διοίκηση. Η αναλογική εφαρμογή, διάταξης, προϋποθέτει την ύπαρξη ακούσιου κενού νομοθετικής ρύθμισης, ως πρώτη, βασική και απαραίτητη προϋπόθεση. Επί πλέον η πλήρωση του κενού πρέπει να υπαγορεύεται υπό την αναμφισβήτητη ανάγκη μιας πάγιας και εξ αντικειμένου ρύθμισης... Εν προκειμένω ο νομοθέτης όρισε ρητώς και προσέβλεψε στα Δικαστήρια, ως μόνα αρμόδια για την κρίση περί της συνδρομής της αρχής «ne bis in idem» σύμφωνα με τις προϋποθέσεις που πρέπει να εξεταστούν, συνισταμένη σε καθαρά δικαστική. Το δικονομικό περιεχόμενο της εν λόγω ρύθμισης και η ειδική αναφορά του ρυθμιστικού της πεδίου, ουδέν νομοθετικό κενό καταλείπουν το οποίο να χρήζει ρύθμισης, προκειμένου να εξεταστεί θέμα ερμηνευτικής κατ' αναλογία κάλυψης αυτού. Σύμφωνα λοιπόν με τη γραμματική και τελολογική ερμηνεία της υπό κρίση διάταξης κατά τα ανωτέρω, η οριζόμενη σ' αυτή δέσμευση αφορά μόνο τα διοικητικά δικαστήρια ως μόνα αρμόδια να εξετάσουν την συνδρομή των προϋποθέσεων εφαρμογής της..»

8. Βάσει των ανωτέρω, ερωτάται το ΝΣΚ σχετικά με το αν θα πρέπει να ακολουθηθεί η γνωμοδότηση του συνεργαζόμενου με το εν λόγω Υποκατάστημα δικηγόρου, ή αν η ανωτέρω Γνωμοδότηση του ΝΣΚ μπορεί να εφαρμοστεί αναλογικά και στην περίπτωση του εργοδότη Α.Β.

Νομοθετικό πλαίσιο.

9. Στη διάταξη του άρθρου 95 παρ. 5 του Συντάγματος ορίζεται ότι: « 5. Η διοίκηση έχει υποχρέωση να συμμορφώνεται προς τις δικαστικές αποφάσεις. Η παράβαση της υποχρέωσης αυτής γεννά ευθύνη για κάθε αρμόδιο όργανο, όπως νόμος ορίζει. Νόμος ορίζει τα αναγκαία μέτρα για τη διασφάλιση της συμμόρφωσης της διοίκησης». Με βάση τις ως άνω Συνταγματικές διατάξεις εκδόθηκε ο ν. 3068/2002 (Α' 274), στο άρθρο 1

παρ. 1 του οποίου ορίζονται τα ακόλουθα: « Το Δημόσιο, οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης και τα λοιπά νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου έχουν υποχρέωση να συμμορφώνονται χωρίς καθυστέρηση προς τις δικαστικές αποφάσεις και να προβαίνουν σε όλες τις ενέργειες που επιβάλλονται για την εκπλήρωση της υποχρέωσης αυτής και για την εκτέλεση των αποφάσεων. Δικαστικές αποφάσεις κατά την έννοια του προηγούμενου εδαφίου είναι όλες οι αποφάσεις των διοικητικών, πολιτικών, ποινικών και ειδικών δικαστηρίων που παράγουν υποχρέωση συμμόρφωσης ή είναι εκτελεστές κατά τις οικείες δικονομικές διατάξεις και τους όρους που κάθε απόφαση τάσσει».

10. Στο άρθρο 6 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης της Ρώμης (Σύμβαση που υπογράφηκε στη Ρώμη στις 4 Νοεμβρίου 1950 « για την προάσπιση των δικαιωμάτων του ανθρώπου και των θεμελιωδών ελευθεριών», η οποία κυρώθηκε με το ν.δ 53/1974, Α' 256, εφεξής ΕΣΔΑ) ορίζονται τα εξής: « 1. Παν πρόσωπον έχει δικαίωμα όπως η υπόθεσίς του δικασθή δικαίως, δημοσία και εντός λογικής προθεσμίας υπό ανεξαρτήτου και αμερολήπτου δικαστηρίου, νομίμως λειτουργούντος, το οποίον θα αποφασίσει είτε επί των αμφισβητήσεων επί των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων του αστικής φύσεως, είτε επί του βασίμου πάσης εναντίον του κατηγορίας ποινικής φύσεως...2. Παν πρόσωπον κατηγορούμενον επί αδικήματι τεκμαίρεται ότι είναι αθών μέχρι της νομίμου αποδείξεως της ενοχής του».

11. Περαιτέρω, το άρθρο 4 παρ. 1 του κυρωθέντος με τον ν. 1705/1987 (Α' 89) 7^{ου} Προσθέτου Πρωτοκόλλου της ΕΣΔΑ ορίζει ότι: « Κανένας δεν μπορεί να διωχθεί ή καταδικασθεί ποινικά από τα δικαστήρια του ίδιου Κράτους για μία παράβαση για την οποία ήδη αθώωθηκε ή καταδικάσθηκε με αμετάκλητη απόφαση σύμφωνα με το νόμο και την ποινική δικονομία του Κράτους αυτού».

12. Εξάλλου, ο Χάρτης Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2000/C 364/01) ορίζει, στο άρθρο 50, ότι: « Κανείς δεν διώκεται ούτε τιμωρείται ποινικά για αδίκημα για το οποίο έχει αθωωθεί ή καταδικασθεί εντός της Ένωσης με οριστική (αμετάκλητη) απόφαση ποινικού δικαστηρίου σύμφωνα με τον νόμο» και, στο άρθρο 52 παρ. 1, ότι : « Κάθε περιορισμός στην άσκηση δικαιωμάτων και ελευθεριών που αναγνωρίζονται στον παρόντα Χάρτη πρέπει να προβλέπεται από τον νόμο και να σέβεται το βασικό περιεχόμενο των εν λόγω δικαιωμάτων και ελευθεριών. Τηρουμένης της αρχής της αναλογικότητας, περιορισμοί επιτρέπεται να επιβάλλονται μόνο εφόσον είναι αναγκαίοι και ανταποκρίνονται πραγματικά σε στόχους γενικότερου ενδιαφέροντος που αναγνωρίζει η Ένωση ή στην ανάγκη προστασίας των δικαιωμάτων και ελευθεριών των τρίτων». Οι ως άνω διατάξεις των άρθρων 50 και 52 (παρ. 1) του Χάρτη έχουν ανάλογο κανονιστικό περιεχόμενο με εκείνο του άρθρου 4 παρ. 1 του 7^{ου} ΠΠ της ΕΣΔΑ.

13. Στη διάταξη του άρθρου 57 ΚΠΔ (Κώδικας Ποινικής Δικονομίας, ν. 4620/19, Α' 96) ορίζεται ότι : « 1. Αν κάποιος έχει καταδικασθεί αμετάκλητα ή αθωωθεί ή έχει παύσει ποινική δίωξη εναντίον του, δεν μπορεί να ασκηθεί και πάλι εις βάρος του δίωξη για την ίδια πράξη, ακόμη και αν δοθεί σε αυτή διαφορετικός χαρακτηρισμός. 2. Εξαιρούνται οι περιπτώσεις των άρθρων 58, 81 παρ. 2, 525 και 527. Αν παρά την πιο πάνω απαγόρευση ασκηθεί ποινική δίωξη, κηρύσσεται απαράδεκτη λόγω δεδικασμένου. 3. Αν σε βάρος του ίδιου προσώπου για την ίδια πράξη ασκήθηκαν περισσότερες διώξεις, κηρύσσονται απαράδεκτες λόγω εκκρεμοδικίας εκείνες οι οποίες ασκήθηκαν μεταγενέστερα, εφόσον δεν προηγούνται διαδικαστικά. 4...».

14. Στη διάταξη του άρθρου 469 ΚΠΔ, και υπό τον τίτλο « Το ένδικο μέσο εκτείνεται και στους κατηγορούμενους που δεν το άσκησαν», ορίζεται ότι : « Αν στο έγκλημα συμμετείχαν περισσότεροι ή αν η ποινική ευθύνη ενός κατηγορουμένου εξαρτάται σύμφωνα με το νόμο από την ευθύνη του άλλου, το ένδικο μέσο που ασκεί κάποιος από τους κατηγορούμενους, ακόμα και όταν χορηγείται μόνο σ' αυτόν από το νόμο, καθώς και οι λόγοι τους οποίους

προτείνει, αν δεν αναφέρονται αποκλειστικά στο πρόσωπό του, ωφελούν και τους υπολοίπους κατηγορουμένους. Στην περίπτωση της συνάφειας (άρθρ. 128 και 131) ισχύει ο ίδιος κανόνας, μόνο αν οι λόγοι που προβάλλονται με το ένδικο μέσο αφορούν παραβάσεις της διαδικασίας και δεν αρμόζουν αποκλειστικά στο πρόσωπο εκείνου που το άσκησε. « Για την συζήτηση του ενδίκου μέσου δεν είναι αναγκαία η κλήτευση των ωφελουμένων κατηγορουμένων, οι οποίοι όμως μπορούν να εμφανισθούν και να συμμετάσχουν στη δίκη. Σε περίπτωση που το δικαστήριο παρέλειψε να αποφανθεί για το επεκτατικό αποτέλεσμα του ενδίκου μέσου, μπορεί με αίτηση αυτών ή του εισαγγελέα να επιληφθεί εκ νέου προς συμπλήρωση της αποφάσεως του¹». Στη διάταξη του άρθρου 45 ΠΚ (ν. 4619/2019, Α' 95, Ποινικός Κώδικας), και υπό τον τίτλο «Συναυτουργοί», ορίζεται ότι : « Αν δύο ή περισσότεροι πραγμάτωσαν από κοινού, εν όλω ή εν μέρει, τα στοιχεία της περιγραφόμενης στον νόμο αξιόποινης πράξης, καθένας τους τιμωρείται ως αυτουργός».

15. Στη διάταξη του άρθρου 5 παρ. 2 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας (ν. 2717/1999, Α' 97) οριζόταν ότι : « 2. Τα δικαστήρια δεσμεύονται , επίσης, από τις αποφάσεις των πολιτικών δικαστηρίων, οι οποίες, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις, ισχύουν έναντι όλων, καθώς και από αμετάκλητες καταδικαστικές αποφάσεις των ποινικών δικαστηρίων ως προς την ενοχή του δράστη». Με τη διάταξη του άρθρου 17 του ν. 4446/2016 (Α' 240/ 22.12.2016) αντικαταστάθηκε η διάταξη του άρθρου 5 παρ. 2 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας, ως εξής: « 2. Τα δικαστήρια δεσμεύονται από τις αποφάσεις των πολιτικών δικαστηρίων, οι οποίες, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις, ισχύουν έναντι όλων. Δεσμεύονται, επίσης, από τις αμετάκλητες καταδικαστικές αποφάσεις των ποινικών δικαστηρίων ως προς την ενοχή του δράστη, από τις αμετάκλητες αθωωτικές αποφάσεις, καθώς και από τα αμετάκλητα αποφαινόμενα να μην γίνει η κατηγορία βουλεύματα, εκτός εάν η απαλλαγή στηρίχθηκε στην έλλειψη αντικειμενικών ή υποκειμενικών στοιχείων που δεν αποτελούν προϋπόθεση της διοικητικής παράβασης».

¹ Η ρύθμιση αυτή προστέθηκε με το άρθρο 13 παρ. 1 του ν. 1941/1991 (Α' 41).

16. Στο άρθρο 2 παρ. 1 εδαφ. α' του α.ν 1846/1951 (Περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων, Α' 179), όπως το άρθρο αυτό τροποποιήθηκε από το άρθρο 2 παρ. 1 του ν. 4476/1965 (Α' 103), ορίζεται ότι : «1. Εις την ασφάλισιν του παρόντος νόμου υπάγονται υποχρεωτικώς και αυτοδικαίως, υπό τους εν άρθρω 7 οριζομένους όρους και προϋποθέσεις α) Τα πρόσωπα τα οποία εντός των ορίων της χώρας παρέχουν κατά κύριον επάγγελμα εξηρημένην εργασίαν έναντι αμοιβής, ως τοιαύτης νοουμένης και της παρεχομένης δια λογαριασμόν Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου αδιαφόρως νομικής φύσεως της σχέσεως (δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου)..». Στη διάταξη του άρθρου 119 παρ. 1 εδ. α' του Κανονισμού Ασφάλισης ΙΚΑ (Αριθμ. 55575/1479 της 18 Νοεμβ./7 Δεκ. 1965, Β' 816, Περί τροποποιήσεως και συμπληρώσεως διατάξεων Κανονισμών ΙΚΑ περί υπαγωγής εις την ασφάλισιν και εισπράξεως εισφορών ως και κωδικοποιήσεως τούτων, εφεξής ΑΥΕ 55575/1965) ορίζεται ότι: « 1. Εάν δεν ορίζεται διαφορετικά από τις διατάξεις του παρόντος Κανονισμού, ο Προιστάμενος της Διεύθυνσης του Υποκαταστήματος, είναι αρμόδιος να αποφασίζει για υποθέσεις, οι οποίες έχουν ως αντικείμενο τα θέματα που ρυθμίζονται από τις διατάξεις του Κανονισμού και, ιδίως, για υποθέσεις, οι οποίες αφορούν: α) Στην υπαγωγή προσώπων στην ασφάλισιν ή στην εξαίρεση από αυτή, για οποιαδήποτε αιτία». Στις διατάξεις των άρθρων 2 και 15 του Κανονισμού Ασφαλιστικής Αρμοδιότητας του ΙΚΑ (εφεξής ΑΥΕ 57440/1938, Β' 33), ορίζεται ότι: « Ο διευθυντής του υποκαταστήματος είναι αρμόδιος να αποφασίζει, εφόσον πληρούνται αι υπό των οικείων κανονισμών καθοριζόμεναι προϋποθέσεις, επί των υποθέσεων αίτινες έχουσιν ως αντικείμενον: α) Γενικώς επί της ασφαλιστικής σχέσεως: 1) Την υπαγωγήν εις την ασφάλισιν ή τον απ' αυτής αποκλεισμόν προσώπων εξ οιασδήποτε αιτίας και την κατάταξιν των ησφαλισμένων εις μισθολογικάς κλάσεις, 2)...», και « ...Το παραλαμβάνον την αίτησιν μετά των δικαιολογητικών υποκατάστημα, αφ' ου συμπληρώση ταύτα δια της επισυνάψεως εις αυτήν και των εν τω αρχείω του ευρισκομένων σχετικών στοιχείων περί της διάρκειας της ασφαλιστικής σχέσεως, της διατηρήσεως της ασφαλιστικής ελπίδος, και των μισθολογικών κλάσεων εις τας οποίας υπήγετο ο ησφαλισμένος ή της επισυνάψεως της σχετικής αποφάσεως περί απονομής συντάξεως, εάν πρόκειται περί συνταξιούχου, εξετάζει αν τα δικαιολογητικά είναι

πλήρως συντεταγμένα κατά τους νομίμους τύπους και θεμελιούν την προβαλλομένην αξίωσιν. Εν η περιπτώσει, τα δικαιολογητικά έχουν ελλείψεις, προβαίνει η υπηρεσία εις πάσαν ενδεικνυομένην ενέργειαν προς συλλογήν των απαιτουμένων πληροφοριών και συμπλήρωσιν των δικαιολογητικών εγγράφων. Επιμελλείται επίσης της συγκεντρώσεως των αποδεικτικών της διάρκειας της ασφαλιστικής σχέσεως στοιχείων και των μισθολογικών κλάσεων, εις τας οποίας αύτη διηγήθη, εφόσον ταύτα ευρίσκονται παρ ετέρω υποκαταστήματι...».

17. Στη διάταξη του άρθρου 14 παρ. 8 του ίδιου ως άνω α.ν 1846/1951, ορίζεται ότι: « 8. Οι Διευθυνταί των Υποκ/μάτων οριζόμενοι κατά τας διατάξεις του οικείου Κανονισμού, αποφασίζουν κατά την ωσαύτως υπό των Κανονισμών ορισθησομένην διαδικασίαν, περί της υπαγωγής εις την ασφάλισιν, της διάρκειας της ασφαλιστικής σχέσεως και της καταβολής των εισφορών και της πραγματοποιήσεως των ασφαλιστικών παροχών, ως και επί παντός ετέρου θέματος ορισθησομένου δια του αυτού Κανονισμού...»

18. Στο άρθρο 120 παρ. 1 της ΑΥΕ 55575/1965 ορίζεται ότι: « 1. Εν περιπτώσει αμφισβητήσεως γεννωμένων εξ αποφάσεως Διευθυντού Υποκ/τος επί θέματος εκ των εν τω προηγουμένω άρθρω περιλαμβανομένων και υποβολής της υπό της παρ. 2 στοιχ. ζ' του άρθρου 7 του ΝΔ 3710/57 προβλεπομένης ενστάσεως επιλαμβάνεται του ελέγχου ορθότητος της αμφισβητουμένης αποφάσεως η Τ.Δ.Ε...»

19. Στη διάταξη του άρθρου 7 παρ. 1 και 2 του ν. 702/1977 (Α' 268, Περί υπαγωγής υποθέσεων εις τα διοικητικά δικαστήρια...) ορίζονται τα εξής: «1. Εις την αρμοδιότητα του τριμελούς διοικητικού πρωτοδικείου υπάγονται αι διοικητικαί διαφοραί ουσίας, αι αναφυόμεναι εκ της αναγνωρίσεως, παραχωρήσεως ή απονομής δικαιώματος, ή ευεργετήματος ή οιασδήποτε άλλης παροχής, της αρνήσεως ικανοποιήσεως, εν όλω ή εν μέρει, τοιούτου αιτήματος, ως και της μεταβολής δημιουργηθείσης, δια διοικητικής πράξεως καταστάσεως κατά την εφαρμογήν της νομοθεσίας: α) Περί κοινωνικής ασφαλίσεως, καθόσον αφορά εις τας εν γένει ασφαλιστικάς σχέσεις μεταξύ των φορέων και των ησφαλισμένων ή των εργοδοτών των, ιδία δε αι διαφοραί περί την υπαγωγήν εις την ασφάλισιν και την διάρκεια ταύτης, τας

καταβλητέας εισφοράς υπό εργοδοτών και ησφαλισμένων και τας πάσης φύσεως παροχάς υπό του φορέως...2. Αι εκδιδόμεναι κατ' εφαρμογήν νομοθεσίας εκ των αναφερομένων εις την προηγουμένην παράγραφον εκτελεσταί ατομικαί πράξεις ή κατά το άρθρο 45 παρ. 5 του ΝΔ 170 του 1973 παραλείψεις διοικητικών αρχών ή νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, υπόκεινται εις προσφυγήν ενώπιον του κατά την προηγουμένην παράγραφον δικαστηρίου, κρίνοντος κατά τον νόμον και την ουσίαν και δυναμένου να ακυρώση ή τροποποιήση αυτάς».

20. Στη διάταξη του άρθρου 21 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας (ν. 2690/ 1999, Α' 45), ορίζεται ότι : « 1. Αρμόδιο για την ανάκληση ατομικής διοικητικής πράξης όργανο είναι εκείνο που την εξέδωσε ή που είναι αρμόδιο για την έκδοσή της. 2. Για την ανάκληση δεν είναι απαραίητο να τηρείται η διαδικασία που προβλέπεται για την έκδοση της πράξης, εκτός αν ανακαλείται πράξη νόμιμη ή πράξη παράνομη ύστερα από εκτίμηση των πραγματικών περιστατικών».

Ερμηνεία- Εφαρμογή διατάξεων:

21. Από τις αναφερόμενες διατάξεις, ερμηνευόμενες αυτοτελώς αλλά και σε συνδυασμό μεταξύ τους, ενόψει και του όλου νομικού πλαισίου εντός του οποίου εντάσσονται και του σκοπού που υπηρετούν καθώς και την υπαγωγή σ' αυτές των πραγματικών περιστατικών που τέθηκαν υπ' όψη μας, συνάγονται τα ακόλουθα:

22. Με δεδομένο ότι στην ασφάλιση του ΙΚΑ υπάγονται υποχρεωτικώς και αυτοδικαίως τα πρόσωπα, τα οποία μέσα στα όρια της χώρας παρέχουν κατά κύριο επάγγελμα εξαρτημένη εργασία έναντι αμοιβής, ενώ από τις διατάξεις του άρθρου 119 παρ. 1 της ΑΥΕ 55575/1965, Β' 816 σε συνδυασμό και με τις διατάξεις των άρθρων 2 και 15 της ΑΥΕ 57440/1938, Β' 33, προκύπτει ότι ο καθορισμός του χρόνου ασφάλισης, και η εξακρίβωση του αριθμού ημερών εργασίας που έχουν πραγματοποιηθεί στην ασφάλιση του Ιδρύματος γίνεται από τα αρμόδια όργανα αυτού, τα

οποία υποχρεούνται αφενός μεν να προβαίνουν, ακόμη και αυτεπαγγέλτως, σε κάθε ενδεδειγμένη κατά περίπτωση ενέργεια, αφετέρου δε να αιτιολογούν ειδικώς την κρίση τους σχετικά με την πραγματοποίηση ή όχι ημερών εργασίας από τον ενδιαφερόμενο, ιδιαίτερα όταν η κρίση οδηγεί σε διαγραφή ημερών εργασίας, οι οποίες εμφανίζονται ότι διανύθηκαν στην ασφάλιση του ιδρύματος (ΣΤΕ 1224/2007, 3475, 2580/2005, 2753/1999, ΔΕφΠατρ 137/2015, 358/ 2014), το οποίο φέρει και το σχετικό βάρος απόδειξης (πρβλ. ΣΤΕ 2723/1982). Με βάση τα παραπάνω, η πραγματική παροχή εργασίας, καθώς και η φύση της, είναι εκείνες που ιδρύουν αντικειμενικά την έννομη σχέση της κοινωνικής ασφάλισης. Όταν, λοιπόν, ο ασφαλιστικός φορέας διαπιστώσει περίπτωση εικονικής ασφάλισης, δηλαδή ασφάλιση στον φορέα με εικονική παροχή εξαρτημένης εργασίας, κατόπιν συμπαιγνίας με εργοδότη, τότε υποχρεούται να ανακαλέσει- ακυρώσει την παράνομη ασφάλιση με την διαγραφή των ημερών ασφάλισης.

23. Σύμφωνα με το άρθρο 120 ΑΥΕ 55575/1965 σε περίπτωση αμφισβήτησης των αποφάσεων του Προϊσταμένου Δ/νσης Υποκαταστήματος, μετά από ένσταση (αίτηση θεραπείας) επιλαμβάνεται για τον έλεγχο της ορθότητας της αμφισβητούμενης απόφασης, η Τοπική Διοικητική Επιτροπή (βλ. και άρθρο 121 της αυτής ΑΥΕ, καθώς και άρθρο 7 του ν.δ 3710/1957: Περί τροποποίησης της περί διοικήσεως και ελέγχου του Ιδρύματος Κοινωνικών Ασφαλίσεων νομοθεσίας κ.λ.π). Η ενδικοφανής διαδικασία των διατάξεων των άρθρων 120 και 121 του ως άνω Κανονισμού αποτελεί μορφή διοικητικού αυτοελέγχου, τόσο ως προς τη νομιμότητα, όσο και ως προς την ουσία των προσβαλλομένων πράξεων. Κατ' αυτών (αποφάσεων των ΤΔΕ) ασκείται το ένδικο βοήθημα της προσφυγής στα αρμόδια διοικητικά δικαστήρια σύμφωνα με τον ν. 702/1977 (άρθρο 7, όπως τροποποιήθηκε από το άρθρο 29 παρ. 2 του ν. 2721/1999 - κοινωνικοασφαλιστική προσφυγή). Μετά την περαίωση της προβλεπόμενης από τις διατάξεις του άρθρου 14 παρ. 8 α.ν 1846/1951, του άρθρου 39 παρ. 1-3 ΑΥΕ 57440/1965, των άρθρων 120 και 121 ΑΥΕ 55575/1965, και του άρθρου 7 παρ. 2 ν.δ 3710/1957, διοικητικής διαδικασίας, κατά την οποία κρίνονται από τα όργανα του Ιδρύματος οι ασφαλιστικές υποθέσεις και μετά

την έκδοση των επ' αυτών αποφάσεων των ασφαλιστικών οργάνων, η ασφαλιστική υπόθεση τερματίζεται οριστικώς από άποψη διοικητική, δεν συγχωρείται δε πλέον επάνοδος αναδρομικώς επ' αυτών από τα όργανα του ασφαλιστικού οργανισμού.

24. Η παραπάνω διάταξη του άρθρου 469 ΚΠΔ καθιερώνει την επέκταση του αποτελέσματος του ενδίκου μέσου που ασκήθηκε από συμμετοχο, το οποίο (αποτέλεσμα) ωφελεί και τους λοιπούς μη ασκήσαντας αυτό συμμετόχους. Εν προκειμένω η κατηγορία κατά των ασφαλισμένων του ερωτήματος ήταν : α) απάτη αντικειμένου ιδιαίτερα μεγάλης αξίας, κατ' εξακολούθηση από κοινού, και β) ψευδής αναφορά στην αρχή κατ' εξακολούθηση και από κοινού (συναυτουργοί). Κατά της με αριθμ. 386/2015 καταδικαστικής απόφασης του Τριμελούς Πλημμελειοδικείου Μεσολογγίου που αφορά τριάντα έναν (31) κατηγορουμένους, την εργοδότη και τον αρμόδιο μηχανικό, οι δεκαοκτώ (18) εξ αυτών (πλέον του μηχανικού) άσκησαν έφεση ενώπιον του Τριμελούς Εφετείου Πλημμελημάτων Δυτικής Στερεάς Ελλάδας. Η κρίση που εμπεριέχεται στην παραπάνω τελεσίδικη απόφαση του ανωτέρω δικαστηρίου, ότι όλοι οι κατηγορούμενοι εργάσθηκαν κανονικά στο εν λόγω οικοδομικό έργο κατασκευής ενοικιαζομένων επιπλωμένων διαμερισμάτων, όλο το χρονικό διάστημα των 707 ημερών ασφάλισης που δηλώθηκε ηλεκτρονικά στο ΙΚΑ (που αφορά το σύνολο των ασφαλιστικών εισφορών και όλους τους ασφαλισμένους) και το αθωωτικό αποτέλεσμα της ως άνω ποινικής δίκης επεκτείνεται δια της ρητής ως άνω αναφοράς της δικαστικής απόφασης, σε όλους τους ασφαλισμένους, δηλ. και σε αυτούς που δεν άσκησαν έφεση, εφόσον από κοινού φέρονται να κατασκεύασαν το επίμαχο οικοδομικό έργο. Συνεπώς, εν προκειμένω υφίσταται μία αμετάκλητη (σχετ. καταχώρηση στο Ειδικό Βιβλίο άρθρου 473 παρ. 3 ΚΠοινΔ με αριθμό 354/9.9.2016) αθωωτική κρίση ποινικού δικαστηρίου που αφορά όλους τους ασφαλισμένους της υπό κρίση περίπτωσης, ήτοι της με αριθμ. 6611/8.11.2011 απόφασης του Δ/ντή του Τοπικού Υποκαταστήματος ΙΚΑ-ΕΤΑΜ Ναυπάκτου.

25. Εξάλλου, η με αριθμ. 6611/8.11.2011 απόφαση του Δ/ντή του Τοπικού Υποκαταστήματος ΙΚΑ- ΕΤΑΜ Ναυπάκτου, με βάση τα πραγματικά στοιχεία που αναφέρονται σε αυτήν (επιτόπιοι έλεγχοι και πληροφορίες), ακυρώνει τις με αριθμ. Δ2824/09, Δ3541/09, Δ3647/09, Δ89/10, Δ330/10, Δ712/10, Δ737/10, Δ769/10, Δ849/10 και Δ1548/10 ΑΠΔ, διότι η ασφάλιση που εχώρησε με αυτές είναι εικονική, δηλαδή αυτή δεν ανταποκρίνεται σε πραγματική απασχόληση των καταχωρουμένων ως εργαζομένων σε αυτές. Η εν λόγω απόφαση δεν έχει προσβληθεί με την ενδικοφανή διαδικασία των προαναφερθεισών διατάξεων του άρθρου 39 παρ. 1-3 ΑΥΕ 57440/1938, των άρθρων 120 και 121 ΑΥΕ 55575/1965, και του άρθρου 7 παρ. 2 ν.δ 3710/1957 (παρά μόνο εκ μέρους τριών εκ των ασφαλισμένων με σχετικές απορριπτικές αποφάσεις των ΤΔΠ όπως αναφέρεται στο ερώτημα), με προσφυγή στα αρμόδια διοικητικά δικαστήρια. Επομένως, καθίσταται σαφές ότι η με αριθμ. 6611/8.11.2011 απόφαση του Δ/ντή του Τοπικού Υποκαταστήματος ΙΚΑ- ΕΤΑΜ Ναυπάκτου, τυγχάνει νόμιμη, ενώ ταυτόχρονα έχει οριστικοποιηθεί η ασφαλιστική αυτή υπόθεση από άποψη διοικητική.

26. Στην αιτιολογική έκθεση της διάταξης του άρθρου 17 του ν. 4446/2016, που κατά τα ανωτέρω αντικατέστησε τη διάταξη του άρθρου 5 παρ. 2 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας, μνημονεύεται ότι τροποποιείται η διάταξη αυτή, προκειμένου η δέσμευση των διοικητικών δικαστηρίων από τις αμετάκλητες αποφάσεις των ποινικών δικαστηρίων να επεκταθεί πέραν από τις καταδικαστικές και στις αθωωτικές αποφάσεις, καθώς και στα αποφαινόμενα να μην γίνει η κατηγορία βουλεύματα που έχουν καταστεί αμετάκλητα (πρβλ. απόφαση ΕΔΔΑ της 13.7.2010, Σταυρόπουλος κατά Ελλάδας). Οι παραπάνω νομοθετικές ρυθμίσεις του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας (τόσο η προϊσχύσασα, όσο και η νέα), όπως ρητά μνημονεύουν αφορούν τη δέσμευση των δικαστηρίων από δικαστικές αποφάσεις, (ενώ αντιθέτως για την μη δέσμευση της διοικήσεως, βλ. Γνωμοδ. ΝΣΚ 212/2017, πρβλ. 136/2016). Ειδικότερα, ορίζεται ρητά πριν την έναρξη ισχύος του άρθρου 17 ν. 4446/2016 (22.12.2016) , η δέσμευση των δικαστηρίων από τις αμετάκλητες καταδικαστικές αποφάσεις και μόνο, ενώ μετά την

παραπάνω ημερομηνία ισχύει η δέσμευση των δικαστηρίων και από τις αμετάκλητες αθωωτικές αποφάσεις. Επιπλέον, πρέπει να επισημανθεί ότι πριν την ως άνω τροποποίηση οι αμετάκλητες αθωωτικές αποφάσεις δεν δέσμευαν τα δικαστήρια, τα τελευταία όμως ήταν υποχρεωμένα να συνεκτιμήσουν την σχετική αμετάκλητη αθωωτική απόφαση κατά την διαμόρφωση της δικής τους κρίσης. Συναφώς, το ΕΔΔΑ, ερμηνεύοντας τη διάταξη του άρθρου 6 παρ. 2 της ΕΣΔΑ, που κατοχυρώνει το τεκμήριο αθωότητας, έχει δεχθεί ότι απόφαση του διοικητικού δικαστηρίου που έπεται τελικής αθωωτικής απόφασης ποινικού δικαστηρίου για το ίδιο πρόσωπο δεν πρέπει να την παραβλέπει και να θέτει εν αμφιβόλω την απόφαση, ως «τελική» δε απόφαση νοείται αμετάκλητη απόφαση ποινικού δικαστηρίου (βλ. ΣΤΕ 2196, 1941, 1584, 538/2019, 175/2018, 2924/2013, ΟΛΕΛ.Συν. 124/2017). Επισημαίνεται ότι η νέα διάταξη ισχύει από τις 22.12.2016 (ημερομηνία ισχύος του ν. 4446/2016 κατ' άρθρο 129 αυτού), ενώ η επίμαχη απόφαση του Τριμελούς Εφετείου Πλημμελημάτων Δυτικής Στερεάς Ελλάδας έχει καταστεί αμετάκλητη πριν την ισχύ της διάταξης αυτής (καταχώρηση στο ειδικό βιβλίο στις 9.9.2016, άρθρα 473 παρ. 3 σε συνδυασμό με τα άρθρα 506 και 507 ΚΠΔ). Αλλωστε, και για το διοικητικό δικαστήριο δεν παράγεται τυπική δέσμευση από την διάταξη του άρθρου 17 του Ν. 4446/2016 στην περίπτωση που η υπόθεση έχει εκδικασθεί ενώπιον του πριν τις 22-12-2016, και τούτο διότι, κατά γενική δικονομική αρχή, η νεότερη δικονομική ρύθμιση δεν καταλαμβάνει τις υποθέσεις εκείνες που εκδικάσθηκαν/συζητήθηκαν ενώπιον του διοικητικού δικαστηρίου πριν από τον χρόνο έναρξης της ισχύος της (ΣΤΕ 2196/2019).

27. Για την ενεργοποίηση της προβλεπόμενης απαγόρευσης του *ne bis in idem* ή *non bis in idem*², «ουχί δις εν τω αυτώ», που σημαίνει την απαγόρευση διπλής διακινδύνευσης, διπλής διώξης ή διπλού κολασμού του αυτού προσώπου για την ίδια παραβατική συμπεριφορά, αρχής που καθιερώθηκε στο θετικό δίκαιο της χώρας στο πλαίσιο του Ποινικού

---

² (βλ. Η αρχή *ne bis in idem* στο πεδίο των διοικητικών κυρώσεως και ο (ατέρμων) διάλογος των δικαστών, Διπλωματική εργασία, Α. Θεοχάρη, Επιβλέπουσα καθηγήτρια, Ε. Πρεβεδούρου, δημοσιευμένη στο διαδίκτυο).

Δικονομικού Δικαίου³, απαιτείται, κατ' αρχήν, να συντρέχουν οι ακόλουθες προϋποθέσεις: α) πρέπει να υπάρχουν περισσότερες της μίας διακεκριμένες διαδικασίες επιβολής κυρώσεων, οι οποίες δεν συνδέονται στενά μεταξύ τους, β) οι διαδικασίες αυτές πρέπει να είναι « ποινικές» κατά την αυτόνομη έννοια της ΕΣΔΑ, ήτοι βάσει των αποκαλούμενων κριτηρίων Engel (που διαμορφώθηκαν από το έτος 1970), κατ' εφαρμογή των οποίων μπορούν να θεωρηθούν ως « ποινικές» και κυρώσεις που επιβάλλονται από διοικητικά όργανα, εν όψει της φύσης των σχετικών παραβάσεων ή/και του είδους και της βαρύτητας των προβλεπομένων γι' αυτές διοικητικών κυρώσεων, γ) η μία από τις διαδικασίες αυτές πρέπει να έχει περατωθεί με αμετάκλητη δικαστική απόφαση , δ) οι διαδικασίες πρέπει να στρέφονται κατά του ίδιου προσώπου και να αφορούν στην ίδια κατ' ουσίαν παραβατική συμπεριφορά (βλ. αποφάσεις ΕΔΔΑ της 30.4.2015, Καπετάνιος και άλλοι κατά Ελλάδος, της 9.6.2016, Σισμανίδης και Σιταρίδης κατά Ελλάδος, της 15.11.2016, Α και Β κατά Νορβηγίας, ΣΤΕ 400/2020, ΑΠ 8/2019, ΣΤΕ 39, 7μελούς 951/2018, 7μελούς 1887/2018 7μελούς 680/2017, 167-169/2017, 1778/2017). Ειδικότερα, η δεύτερη διαδικασία πρέπει να αφορά το ίδιο ιστορικό γεγονός με την πρώτη (βλ. ΣΤΕ 7μελούς 951/2018, ΑΠ 1/2011), ήτοι στο σύνολο των συγκεκριμένων πραγματικών περιστατικών, τα οποία συνδέονται αναπόσπαστα μεταξύ τους, χρονικά και τοπικά, και η συνδρομή των οποίων είναι απαραίτητη για την επιβολή της κύρωσης (βλ. ο.π ΣΤΕ 7μελούς 951/2018). Επισημαίνεται ότι κατά το άρθρο 50 του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ο «ποινικός» χαρακτήρας των διοικητικών κυρώσεων εκτιμάται βάσει κριτηρίων παρομοίων με τα κριτήρια Engel που έχει υιοθετήσει το ΕΔΔΑ και, κατ' ακολουθίαν, έχουν « ποινική» φύση οι σχετικές διοικητικές κυρώσεις (βλ. ΣΤΕ 400/2020, σκ. 10^η με παραπομπή σε νομολογία).

Συνεπώς, ο όποιος προβληματισμός της διοικήσεως στο μέρος που αφορά την αρχή του *ne bis in idem*, δεν είναι βάσιμος, διότι η εφαρμογή της αρχής αυτής προϋποθέτει την ύπαρξη δύο διαδικασιών ποινικού χαρακτήρα, ενώ

³ (βλ. Μ. Μουστάκας, Εισαγωγή σε : Η αρχή *ne bis in idem* και το ελληνικό διοικητικό δίκαιο, 2018, σ.1-8, sakkoulas- Online.gr).

δεν ισχύει, όταν η μία από τις δύο διαδικασίες δεν είναι ποινική, ή εν πάσει περιπτώσει, δεν ισχύει στην έκταση που η μία από τις δύο διαδικασίες δεν είναι ποινική βάσει των κριτηρίων Engel. Στην προκειμένη περίπτωση, δεν συνυπάρχουν δικαστικές διαδικασίες, αλλά έχει οριστικοποιηθεί η διοικητική διαδικασία, και έπεται η δικαστική αθωωτική κρίση, ενώ δεν πρόκειται για διπλές κυρώσεις, και μάλιστα « ποινικού χαρακτήρα». Ούτε μπορεί να υποστηριχθεί παραβίαση του τεκμηρίου αθωότητας της διατάξεως του άρθρου 6 παρ. 2 της ΕΣΔΑ, εφόσον οι ερμηνευτικές προσεγγίσεις της διατάξεως αυτής, αφορούν παράλληλες δικαστικές κρίσεις, γεγονός το οποίο κατά τα ανωτέρω οδήγησε και στη θέσπιση της διατάξεως του άρθρου 5 παρ. 2 ΚΔΔ, που κατά τα ανωτέρω αφορά την δέσμευση των διοικητικών δικαστηρίων από αμετάκλητες αθωωτικές αποφάσεις, και υπό τις προϋποθέσεις που ορίζονται στη διάταξη αυτή, και όχι τη διοίκηση.

Εν προκειμένω, πράγματι, η επίμαχη με αριθμ. 6611/8.11.2011 απόφαση του Δ/ντή του ΙΚΑ Ναυπάκτου, με την οποία ακυρώνεται η ασφάλιση των εργαζομένων στις αναφερόμενες σε αυτήν, ΑΠΔ, διότι δεν συντρέχουν οι προϋποθέσεις του νόμου, εφόσον δεν έλαβε χώρα πραγματική απασχόληση, και άρα δεν δημιουργήθηκε η έννομη σχέση της κοινωνικής ασφάλισης, δεν έχει κυρωτικό-ποινικό χαρακτήρα προκειμένου να υποστηριχθεί η ενεργοποίηση της αρχής *ne bis in idem*.

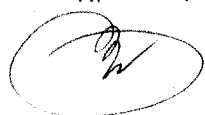
28. Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, ερμηνεύοντας την παραπάνω διάταξη, που κατοχυρώνει το τεκμήριο αθωότητας, έχει δεχθεί ότι απόφαση διοικητικού δικαστηρίου που έπεται τελικής αθωωτικής αποφάσεως ποινικού δικαστηρίου για το ίδιο πρόσωπο δεν πρέπει να την παραβλέπει και να θέτει εν αμφιβόλω την αθώωση (βλ. απόφαση ΕΔΔΑ της 27.9.2007 επί της προσφυγής 35522/04 Σταυρόπουλος κατά Ελλάδος, σκ. 39, απόφαση της 13.7.2010, 25720/05, Tendam κατά Ισπανίας σκ.37, ΣΤΕ 538/2019, 2928/2017, 2503/2016 κ.α), προϋποθέσεις που, επίσης, δεν συντρέχουν στην επίμαχη περίπτωση.

29. Επιπλέον, στην έννοια της συμμόρφωσης της διοίκησης σε ποινική απόφαση, συμμόρφωση που εκτείνεται πέραν του δεδικασμένου της

απόφασης αυτής (άρθρου 57 ΚΠΔ), εμπειρεύεται υποχρεωτικότητα για την διοίκηση, που όμως, αντιστοιχεί στο αποτέλεσμα της ποινικής απόφασης, και δεν εκτείνεται αυτή μέχρι το σημείο υποχρέωσης ανάκλησης νομίμου, και αππροσβλήτου, διοικητικής πράξης, που αφορά άλλη δικαιοδοσία.

30. Η με αριθμ. 212/2017 γνωμοδότηση του ΝΣΚ, και οι σχετικές παραδοχές της, δεν τυγχάνουν εν προκειμένω εφαρμογής, αν και άπτονται των γενικότερων προβληματισμών εφαρμογής της αρχής *ne bis in idem*, διότι το ερώτημα που απασχόλησε την γνωμοδότηση εκείνη αφορά την έκδοση το πρώτον διοικητικής πράξης για περίπτωση που προϋπάρχει αμετάκλητη αθωωτική κρίση, οπότε και δέχθηκε ότι η τελευταία δεν δεσμεύει τη διοίκηση, κρίνοντας περαιτέρω ότι μόνο τα δικαστήρια είναι αρμόδια για την συνδρομή των όρων της παραπάνω αρχής, και δεν αφορά το επίμαχο θέμα, ήτοι τον προβληματισμό περί ανάκλησης ήδη εκδοθείσας και οριστικοποιηθείσας νόμιμης διοικητικής πράξης ενόψει (επιγενόμενης) αμετάκλητης δικαστικής αθωωτικής κρίσης.

31. Εξάλλου, και στο πεδίο της Κοινωνικής Ασφάλισης τυγχάνουν εφαρμογής οι γενικές αρχές περί ανακλήσεως των διοικητικών πράξεων, οι οποίες (αρχές) εφαρμόζονται ελλείψει ειδικών ρυθμίσεων (όπως π.χ του άρθρου 1 του Ν. 861/1979, Α' 2, αναθεώρηση- ανάκληση αποφάσεων στην κοινωνική ασφάλιση για συγκεκριμένους ειδικούς λόγους, βλ. ΣΤΕ 1610, 1611/1999, 668/2010 κ.α) , οι οποίες συγκεράζονται με τις ειδικές αρχές που εφαρμόζονται στο κοινωνικοασφαλιστικό δίκαιο, σε συνδυασμό με το δημόσιο συμφέρον, την αρχή της νομιμότητας, την ασφάλεια δικαίου, αλλά και με τις έννομες συνέπειες της ανάκλησης (νομίμου) διοικητικής πράξης με την ανάλογη στάθμιση. Με βάση όλα τα παραπάνω, σύμφωνα με την γενική αρχή του διοικητικού δικαίου, η οποία εξυπηρετεί τη δικαιοσύνη, ασφάλεια και την ανάγκη σταθερότητας των διοικητικών καταστάσεων, η Διοίκηση δεν υπέχει υποχρέωση, αλλά διαθέτει ευρεία διακριτική ευχέρεια, να ανακαλέσει τόσο τις νόμιμες, όσο και τις παράνομες διοικητικές πράξεις, εκτός αν υπάρχει ρητή διάταξη που επιβάλλει τέτοια υποχρέωση ή από την οποία η υποχρέωση αυτή σαφώς προκύπτει. Υποχρέωση ενάρξεως

ανακλητικής διαδικασίας δίχως νομοθετική ρύθμιση ή συρρίκνωση της διακριτικής ευχέρειας της διοικήσεως με βάση γενική αρχή του διοικητικού δικαίου δεν γίνεται δεκτή στο ελληνικό δίκαιο. Η νόμιμη διοικητική πράξη μπορεί να ανακληθεί για λόγους γενικότερου δημοσίου συμφέροντος. Στην τελευταία περίπτωση η ανάκληση πρέπει να είναι ειδικώς αιτιολογημένη, με αναφορά των λόγων γενικότερου δημοσίου συμφέροντος, που τη δικαιολογούν (βλ. ΣΤΕ 2414/ 2011, 3457/2007, 259/2005, 3011/ 2000, 3492/2000, 362/ 1998). Σύμφωνα με την αρχή της νομιμότητας, επιτρέπεται η ανάκληση των παρανόμων ατομικών και ατομικών, γενικού περιεχομένου, διοικητικών πράξεων. Στις πράξεις αυτές περιλαμβάνονται και οι διοικητικές πράξεις που έχουν εκδοθεί κατά πλάνη περί τα πράγματα, δηλαδή, βάσει προφανώς εσφαλμένης αντίληψης για τη συνδρομή των πραγματικών δεδομένων, τα οποία αποτελούν την προϋπόθεση εκδόσεώς τους. Επίσης, επιτρέπεται η ανάκληση των δυσμενών παρανόμων ατομικών διοικητικών πράξεων, προς όφελος του διοικουμένου, οποτεδήποτε, χωρίς χρονικούς περιορισμούς, όπως επίσης και όταν η ανάκληση διενεργείται για λόγους συμμόρφωσης προς το περιεχόμενο Δικαστικής Απόφασης⁴.

Με την ανακλητική πράξη αίρεται η ισχύς μιας άλλης διοικητικής πράξης για το μέλλον (*ex nunc*) ή και αναδρομικώς (*ex tunc*). Η ανάκληση των αποφάσεων των φορέων κοινωνικής ασφάλισης ακολουθεί, κατ' αρχήν, τους γενικούς κανόνες του διοικητικού δικαίου που αποβλέπουν στην ασφάλεια δικαίου, τη χρηστή διοίκηση, την προστασία των διοικουμένων, αλλά και το δημόσιο συμφέρον.

Το όργανο που είναι αρμόδιο για την έκδοση της πράξης (ο Δ/ντής του Υποκ/τος, άρθρο 14 παρ. 8 του ΑΝ 1846/1951, Α' 179), το ίδιο είναι αρμόδιο και για την ανάκλησή της (άρθρο 21 παρ. 1 ΚΔΔιαδ).

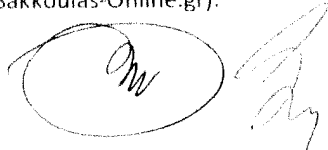
Συνακόλουθα, μετά την οριστικοποίηση της με αριθμ. 6611/2011 διοικητικής πράξης, η οποία « συνοδεύεται» από το τεκμήριο νομιμότητάς της,

⁴ (βλ. Ανάκληση διοικητικών πράξεων, Ε. Σπηλιωτόπουλο-Εγχειρίδιο Διοικητικού Δικαίου, 14^η έκδοση, σελ. 183 επ., Π. Λαζαράτος, Ανάκληση Νομίμων Διοικητικών Πράξεων, Τόμος ΙΙ, έκδοση 1998, σελ. 30 επ., Μ. Στασινόπουλου, Δίκαιον των Διοικητικών Πράξεων, Ανατύπωση 1982, σελ.441 επ., Α. Τάχος, Ελληνικό Διοικητικό Δίκαιο, έκδοση 2000, σελ. 588 επ., Β. Μωυσίδης, 2. Ανάκληση αποφάσεων Ασφαλιστικών Οργανισμών, σε Κοινωνική Ασφάλιση, 2^η έκδοση 004, σελ. 7-12, Sakkoulas Online.gr)

λαμβάνοντας υπόψη την ανάγκη ασφάλειας δικαίου, το δημόσιο συμφέρον, καθώς και τα πραγματικά περιστατικά του ερωτήματος, δεν υπάρχει υποχρέωση της διοικήσεως προς ανάκλησή της, ούτε λόγος ανάκλησης της.

32. Εξάλλου, και εάν ήθελε υποστηριχθεί, ότι βάσει των γενικών αρχών περί ανακλήσεως των νομίμων διοικητικών πράξεων, θα πρέπει να εξετασθεί εάν η αθωτική ποινική κρίση, και οι παραδοχές της, που αφορούν την επίμεμπτη συμπεριφορά των εργαζομένων- ασφαλισμένων, και δη το αποδειχθέν γεγονός « ότι όλοι οι κατηγορούμενοι εργάσθηκαν κανονικά στο εν λόγω οικοδομικό έργο όλο το χρονικό διάστημα των ημερών ασφάλισης που δήλωσαν ηλεκτρονικά στο ΙΚΑ», «προκαλεί» αλλαγή- μεταβολή των πραγματικών δεδομένων⁵, άλλως ότι δεν συντρέχουν πλέον οι προϋποθέσεις έκδοσης της διοικητικής απόφασης, και ταυτόχρονα δεν έχουν απορρεύσει από αυτήν δικαιώματα των ασφαλισμένων, στα οποία αυτή η δυσμενής για τους διοικούμενους- ασφαλισμένους στηρίζεται και επομένως η εν λόγω απόφαση του ποινικού δικαστηρίου «οδηγεί» στην διακριτική ευχέρεια ανάκλησης της με αριθμ. 6611/08.11.2011 απόφασης του Δ/ντή του Β' Τ.Υ.Μ Αιτωλοακαρνανίας, θα πρέπει να επισημανθούν τα ακόλουθα: Πρώτον, η ύπαρξη πολύ χαλαρού χρονικού συνδέσμου μεταξύ της διοικητικής πράξεως έτους 2011, της αμετακλήτου αθωτικής απόφασης έτους 2016, και του προβληματισμού της διοικήσεως έτους 2020. Δεύτερον, το απρόσβλητο της εκδοθείσας διοικητικής πράξης, και το γεγονός ότι η νομιμότητα της διοικητικής πράξης κρίνεται με βάση τον χρόνο έκδοσής της, καθώς και ότι η τυχόν ανάκληση της νόμιμης διοικητικής πράξης ενεργεί *ex nunc* (ήτοι για τον εφεξής χρόνο, εφόσον παύει να έχει ισχύ για το μέλλον, βλ. ΣΤΕ 3667/1992, 4668/1987, 1629/1989 κ.α). Όλα τα παραπάνω συνηγορούν στο να μην υπάρχει πεδίο για την ενεργοποίηση

⁵ (βλ. Α. Τάχος, παρ. 124, Ανάκληση των νόμιμων και παρανόμων πράξεων, σε Ελληνικό διοικητικό δίκαιο, 9^η έκδ. 2008, σελ. 751-753, Sakkoulas Online.gr, βλ. Ε. Σπηλιωτόπουλο-Εγχειρίδιο Διοικητικού Δικαίου, 14^η έκδοση, σελ. 183 επ., Π. Λαζαράτος, Ανάκληση Νομίμων Διοικητικών Πράξεων, Τόμος II, έκδοση 1998, σελ. 30 επ., Χ. Δετσαρίδης, γ. Η ανάκληση λόγω αλλαγής των πραγματικών και νομικών δεδομένων σε: Οι αρχές της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης και καλής πίστης στο διοικητικό δίκαιο, 2003, σελ. 91-96, Sakkoulas-Online.gr).

της ανακλητικής εξουσίας της διοικήσεως, και να τυγχάνει αλυσιτελής η εξέταση της περίπτωσης αυτής.

33. Τέλος, άξιο μνείας είναι ότι η αλλαγή των πραγματικών συνθηκών, οι οποίες ίσχυαν κατά τον χρόνο έκδοσης ορισμένης διοικητικής πράξης δεν συνεπάγεται ότι η αρχικά εκδοθείσα πράξη είναι παράνομη, γεγονός που συγχέεται από πολλούς θεωρητικούς νομικών συγγραμμάτων, εφόσον κατά τα ανωτέρω, η νομιμότητα ορισμένης διοικητικής πράξης « κλειδώνει» κατά το χρονικό σημείο στο οποίο εκδίδεται. Οποιοδήποτε γεγονός εμφιλοχωρήσει μετά το χρονικό αυτό σημείο δεν μεταβάλλει την φύση της απόφασης από νόμιμη σε παράνομη, οπότε δεν μπορεί να γίνει λόγος για « επιγενόμενη παρανομία», για την οποία άλλωστε απαιτείται ρητή έκφραση της νομοθετικής βούλησης προς εξαφάνισή της από την έννομη τάξη, και προς κάμψη του βασικού κανόνα ότι η νομιμότητα μίας πράξης κρίνεται με βάση το καθεστώς που ίσχυε κατά την έκδοσή της ⁶. Συνεπώς, στην υπό κρίση περίπτωση, δεν μπορεί να γίνει λόγος για «επιγενόμενα παράνομη πράξη».

34. Για το νόμιμο ή παράνομο της επίμαχης διοικητικής πράξης, το Τμήμα αποφάσισε κατά τα ανωτέρω, κατά πλειοψηφία, ότι αυτή είναι νόμιμη. Στο θέμα αυτό μειοψήφησε η νομική σύμβουλος Ευσταθία Τσαούση, η οποία διατύπωσε την ακόλουθη γνώμη : Παράνομες ή πλημμελείς είναι οι πράξεις που πάσχουν από ακυρότητα και οι οποίες αν προσβάλλονταν με αίτηση ακυρώσεως ή προσφυγή θα ακυρώνονταν, περιλαμβάνονται δε σ' αυτές και εκείνες που έχουν εκδοθεί κατά πλάνη περί τα πράγματα. Συντρέχει πλάνη περί τα πράγματα όταν αποδεικνύεται η αντικειμενική ανυπαρξία των πραγματικών ή νομικών καταστάσεων που έλαβε υπόψη του το διοικητικό όργανο για την εφαρμογή του κανόνα ο οποίος προβλέπει την έκδοση της πράξης, δηλαδή όταν αποδεικνύεται ότι το διοικητικό όργανο από πλάνη θεώρησε ότι υφίστανται οι νόμιμες προϋποθέσεις για την έκδοσή της.

---

⁶ (βλ. Π. Λαζαράτος- Η επιγενόμενα παράνομη διοικητική πράξη, Διοικ. Δίκη 1, 1998, σελ. 14 επ, Ε. Πρεβεδούρου, Η κατάργηση της διοικητικής δίκης, έκδοση 2012, σελ. 237-239, διδακτορική διατριβή Π. Κουτσομπότη, Η ανάκληση ατομικών διοικητικών πράξεων στην Κοινωνική Ασφάλιση, 2015, ΑΠΘ, σελ. 93 επ.)

Καταρχήν, σύμφωνα με την αρχή της νομιμότητας, επιτρέπεται ελεύθερα η ανάκληση των παράνομων ατομικών ή ατομικών γενικού περιεχομένου διοικητικών πράξεων. Η ανάκληση, κατά κανόνα, εξαφανίζει εξ υπαρχής την παράνομη πράξη, ανατρέχει στο χρόνο της έκδοσής της και αποκαθιστά τη νομική κατάσταση που υπήρχε πριν εκδοθεί. Η Διοίκηση, ακόμη και αν ο ενδιαφερόμενος υποβάλει σχετική αίτηση, έχει διακριτική ευχέρεια (και όχι υποχρέωση) να ανακαλέσει τις παράνομες διοικητικές πράξεις, όταν αυτό επιτρέπεται.⁷ Η ανάκληση των δυσμενών παράνομων διοικητικών πράξεων επιτρέπεται, προς όφελος του διοικουμένου, οποτεδήποτε, χωρίς χρονικούς περιορισμούς, αφού στην περίπτωση αυτή εξυπηρετείται τόσο το δημόσιο, όσο και το ιδιωτικό συμφέρον.⁸

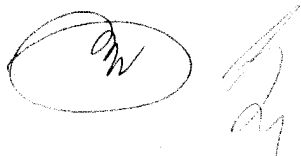
Η ανάκληση των αποφάσεων των ασφαλιστικών οργανισμών ακολουθεί κατ' αρχήν τους γενικούς κανόνες του διοικητικού δικαίου που αποβλέπουν στην ασφάλεια του δικαίου, καθώς και στην προστασία της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης του ασφαλισμένου. Τα αρμόδια όργανα όμως των ασφαλιστικών φορέων έχουν υποχρέωση να ασκούν τη διακριτική τους ευχέρεια, λαμβάνοντας ιδιαίτερως υπόψη την κοινωνική φύση των ασφαλιστικών υποθέσεων και την ασθενή θέση των ασφαλισμένων.⁹

Ο ασφαλιστικός οργανισμός έχει ευχέρεια, και όχι υποχρέωση προς ανάκληση των παράνομων πράξεών του, και συνεπώς δεν υποχρεούται σε επανεξέταση των οριστικώς κριθέντων. Εφόσον όμως υποβληθεί σχετική αίτηση από τον ασφαλισμένο, σε ορισμένες περιπτώσεις, στις οποίες περιλαμβάνεται και η προσκόμιση από τον ενδιαφερόμενο, που φέρει και το

⁷ Από μέρος της θεωρίας γίνεται δεκτό ότι στις περιπτώσεις υποβολής σχετικής αίτησης από τον ενδιαφερόμενο η Διοίκηση έχει υποχρέωση ανάκλησης των δυσμενών παράνομων διοικητικών πράξεων, αφού σε ένα κράτος δικαίου δεν μπορεί να δικαιολογηθεί η διατήρηση μιας αντικειμενικά παράνομης πράξης που την ανάκληση ζητεί ο θιγόμενος ιδιώτης (Π.Δ. Δαγτόγλου, γενικό διοικητικό δίκαιο, 1997, παρ. 695).

⁸ Μιχ. Στασινόπουλος, Δίκαιον των Διοικητικών Πράξεων, 1961 (ανατύπωση 1982) παρ. 37, Επ. Σπηλιωτόπουλος, Εγχειρίδιο Διοικητικού Δικαίου, 15^η Έκδοση τόμος Ι, παρ. 177-179 και τόμος 2, παρ. 510-513, Τάχος, Ελληνικό Διοικητικό Δίκαιο, 2000, παρ. 123 και ιδίως σελ. 585, Κουτσομπόη, Η ανάκληση ατομικών διοικητικών πράξεων στην Κοινωνική Ασφάλιση, 2015, ΑΠΘ, σελ. 124-128, Γνμ ΝΣΚ 267/201, παρ. 13-17.

⁹ Α. Στεργίου 2. Ανάκληση (αναθεώρηση) των αποφάσεων, σε Δίκαιο Κοινωνικής

σχετικό βάρος, νέων κρίσιμων στοιχείων, υφίσταται υποχρέωση επανεξέτασης.¹⁰

Ο Δ/ντής του Τοπικού Υποκαταστήματος ΙΚΑ- ΕΤΑΜ Ναυπάκτου εξέδωσε την υπ' αριθ. 6611/8.11.2011 οριστική απόφασή του, επειδή έκρινε ότι η ασφάλιση που εχώρησε στις ακυρωθείσες με αυτήν ΑΠΔ ήταν εικονική, λόγω μη πραγματικής απασχόλησης σε οικοδομικό έργο, κατά το χρονικό διάστημα από 1.8.2009 έως 30.4.2010 (συνολικά 707 ημέρες ασφάλισης 31 ασφαλισμένων) των καταχωρουμένων σ' αυτές ως εργαζομένων και (έκρινε ότι), κατά τεκμήριο, είχε χωρήσει με δόλο, με αποκλειστικό σκοπό την λήψη παροχών από το ΙΚΑ-ΕΤΑΜ.

Το Τριμελές Εφετείο Πλημμελημάτων Δυτικής Στερεάς Ελλάδας, με την υπ' αριθ. 243/2016 απόφασή του, κήρυξε αθώους των αξιόποινων πράξεων της απάτης κατ' εξακολούθηση από κοινού και της ψευδούς αναφοράς στην Αρχή κατ' εξακολούθηση από κοινού τους εργαζόμενους που άσκησαν έφεση κατά της πρωτόδικης καταδικαστικής αποφάσεως, κάνοντας δεκτό ότι *« όλοι οι κατηγορούμενοι εργάστηκαν κανονικά στο εν λόγω οικοδομικό έργο ...όλο το χρονικό διάστημα των 707 ημερών ασφάλισης που δήλωσαν ηλεκτρονικά στο Ι.Κ.Α. »*.

Η ανωτέρω απόφαση του Δ/ντή του Τοπικού Υποκαταστήματος ΙΚΑ- ΕΤΑΜ Ναυπάκτου, στηρίχθηκε, κατ' εσφαλμένη αντίληψη, σε μη πραγματικά περιστατικά (εικονική ασφάλιση, μη πραγματική απασχόληση των εργαζομένων και δόλος τούτων), που αποδείχθηκαν, κατά τρόπο αναμφισβήτητο, ανύπαρκτα και συνεπώς η απόφαση αυτή είναι παράνομη, ως εκδοθείσα κατά πλάνη περί τα πράγματα.

Η διοίκηση δεν έχει, κατά τα προαναφερθέντα, υποχρέωση ανάκλησης της απόφασης αυτής, αφού οι ενδιαφερόμενοι δεν έχουν υποβάλει αίτηση επανεξέτασης, εναπόκειται όμως στη διακριτική της ευχέρεια να την ανακαλέσει, και μάλιστα παρά την πάροδο του εύλογου χρόνου από την

---

¹⁰ Ε. Σπηλιωτόπουλος ο.π. τόμος 1, παρ. παρ. 179, Π.Δ. Δαγτόγλου γενικό διοικητικό δίκαιο, 1997, παρ. 696^α, Μωυσίδης, Κοινωνική Ασφάλιση, 2003, σελ. 13, ΣτΕ 1025/1992 ΕΔΚΑ 1993, 638.

έκδοση της, αφού πρόκειται για δυσμενή για τους διοικούμενους παράνομη διοικητική πράξη.

Για την άσκηση της διακριτικής της ευχέρειας, που διέπεται από της αρχή της νομιμότητας, η διοίκηση οφείλει να συνεκτιμήσει τις βασικές αρχές του κράτους δικαίου, της χρηστής διοίκησης και της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης των διοικουμένων. Στην προκειμένη δε περίπτωση, ενόψει της αμετάκλητης αθωωτικής υπ' αριθ. 243/2016 απόφασης του τριμελούς Εφετείου Πλημμελημάτων Δυτικής Στερεάς Ελλάδας, θα πρέπει να ληφθεί ιδιαίτερως υπόψη και η υποχρέωση συμμόρφωσης της διοίκησης στις δικαστικές αποφάσεις που καθιερώνεται στο άρθρο 95 παρ. 5 του Συντάγματος, ως γενικός και απόλυτος κανόνας και καλύπτει όλες τις δικαιοδοσίες.

Απάντηση.

35. Σύμφωνα με τα προεκτεθέντα, στο ερώτημα που υποβλήθηκε, το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (ΣΤ' Τμήμα) γνωμοδοτεί κατά πλειοψηφία ως εξής: Η διοίκηση δεν δεσμεύεται από την αμετάκλητη αθωωτική ποινική κρίση που αφορά τους ασφαλισμένους, των οποίων ακυρώθηκε η ασφάλιση ως εικονική με την αριθμ. 6611/8.11.2011 απόφαση του Διευθυντή του Τοπικού Υποκαταστήματος Μισθωτών Αιτωλοακαρνανίας, και δεν παρίσταται επιβεβλημένη, ενόψει των πραγματικών περιστατικών της συγκεκριμένης υπόθεσης, η ανάκληση της ανωτέρω πράξης, ούτε υποχρεούται η διοίκηση προς τούτο.

ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ

Αθήνα, 13.7.2020

Ο Πρόεδρος

Γεώργιος Κανελλόπουλος

Αντιπρόεδρος ΝΣΚ

Η Εισηγήτρια

Μαρία Σπάσου

Νομική Σύμβουλος ΝΣΚ